

Asia C-303/05

Advocaten voor de Wereld VZW

vastaan

Leden van de Ministerraad

(Arbitragehofin esittämä
ennakkoratkaisupyyntö)

Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – EU 6 artiklan 2 kohta ja EU
34 artiklan 2 kohdan b alakohta – Puitepäätos 2002/584/YOS –
Eurooppalainen pidätysmääräys ja jäsenvaltioiden väliset luovuttamismenettelyt –
Kansallisten lainsäädäntöjen lähentäminen –
Kaksoisrangaistavuuden tutkinnan poistaminen – Pätevyys

Julkisasiamies D. Ruiz-Jarabo Colomerin ratkaisuehdotus 12.9.2006 I - 3638
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 3.5.2007 I - 3672

Tuomion tiivistelmä

- 1. Ennakkoratkaisukysymykset – Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa
(EU 34 artiklan 2 kohdan b alakohta ja EU 35 artiklan 1 kohta)*

2. *Euroopan unioni – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Oikeudellista yhteistyötä koskevan lainsäädännön lähentäminen*
(EU 34 artiklan 2 kohta; neuvoston puitepäättöksen 2002/584 31 artiklan 1 kohta)
3. *Euroopan unioni – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehty puitepäättös*
(Neuvoston puitepäättöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohta ja 2 artiklan 2 kohta)
4. *Euroopan unioni – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehty puitepäättös*
(Neuvoston puitepäättöksen 2002/584 2 artiklan 2 kohta)

1. EU 35 artiklan 1 kohdan perusteella yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta kyseisessä artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti antaa ennakkoratkaisuja muun muassa puitepäätösten tulkinnasta ja pätevydestä, mikä merkitsee välttämättä sitä, että se voi joutua tulkitsemaan EU 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan kaltaisia primaarioikeuden määräyksiä – vaikka nimenomaista toimivaltaa tätä varten ei ole – silloin kun yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään arvioimaan, onko puitepäättös tehty perustellusti tämän viimeksi mainitun määräyksen perusteella.

nettelyistä tehtyä puitepäätöstä 2002/584, joka koskee oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevien jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen lähentämistä ja erityisesti kansallisten viranomaisten välisen, rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisen edellytyksiä, siihen liittyviä menettelyjä ja sen vaikutuksia koskevien sääntöjen lähentämistä, tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytteen asettamista varten, ei ole tehty EU 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan vastaisesti.

(ks. 18 kohta)

2. Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismen-

EU 34 artiklan 2 kohtaa, siltä osin kuin siinä luetaan ja määritellään yleisluonteisesti ne erityyppiset oikeudelliset keinit, joita voidaan käyttää EU-sopimuksen VI osastossa esitettyjen unionin tavoitteiden saavuttamiseksi, ei näet voida tulkita siten, että jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen tekemällä

puitepäätös mainitun 2 kohdan b alakohdan nojalla ei voi koskea muita kuin EU 31 artiklan 1 kohdan e alakohdassa mainittuja aloja ja erityisesti eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa kysymystä.

puitepäätöksiä aloilla, joita koskevat säännökset on aikaisemmin annettu kansainvälisillä yleissopimuksilla, saat-taisi menettää olennaisen osan tehok-kaasta vaikutuksestaan.

(ks. 28, 29, 37, 38 ja 41–43 kohta)

EU 34 artiklan 2 kohdassa ei lisäksi vahvisteta myöskään tärkeysjärjestystä kyseisessä määräyksessä lueteltujen eri keinojen välillä. Vaikka on totta, että eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä olisi voitu tehdä myös yleissopimus, neuvostolla on kuitenkin harkintavalta antaa etusija puitepäätökselle oikeudelli-sena keinona silloin, kun tällaisen toi-men toteuttamista koskevat edellytykset ovat täyttyneet.

Tätä viimeksi mainittua päätelmää ei voida kumota sillä seikalla, että puite-päätöksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan puitepäätöksellä korvataan 1.1.2004 alkaen pelkästään jäsenvaltioiden väli-sissä suhteissa sellaisten rikoksen joh-dosta tapahtuvaa luovuttamista koske-vien aikaisempien yleissopimusten vas-taavat määräykset, jotka on lueteltu kyseisessä säännöksessä. Muunlaisen tulkinnan, joka ei saa tukea EU 34 artik-lan 2 kohdasta eikä mistään muustakaan EU-sopimuksen määräyksestä, johdosta neuvostolle tunnustettu oikeus tehdä

3. Rikosten ja rangaistusten laillisuutta koskeva periaate (nullum crimen, nulla poena sine lege) kuuluu jäsenvaltioiden yhteisen valtiosääntöperinteen perustana oleviin yleisiin oikeusperiaatteisiin, ja se on vahvistettu myös kansainvälisissä sopimuksissa, erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklan 1 kohdassa. Kyseinen periaate edellyttää, että laissa määritellään selvästi rikokset ja niistä määrättävät rangaistukset. Tämä edellytys täyttyy, kun yksityinen oikeus-subjekti voi tietää kyseessä olevan sään-nöksen tai määräyksen sanamuodon ja tarvittaessa tuomioistuinten siitä teke-män tulkinnan perusteella, mitkä toimet tai laiminlyönnit synnyttävät sen rikos-oikeudellisen vastuun.

Tältä osin eurooppalaisesta pidätysmää-räyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen 2002/584 2 artiklan 2 kohta ei ole, siltä osin kuin kaksoisrangaista-vuutta ei sen mukaan tutkita kyseisessä säännöksessä mainittujen rikosten

osalta, pätemätön mainitun rikosten ja rangaistusten laillisuutta koskevan periaatteen loukkaamisen vuoksi. Puitepäättöksellä ei näet ole tarkoitus yhdenmukaistaa kysymyksessä olevia rikoksia niiden tunnusmerkistöjen tai niistä määrättävien rangaistusten osalta. Vaikka puitepäättöksen mainitun 2 artiklan 2 kohdan mukaan kaksoisrangaistavuutta ei tutkita kyseisessä säännöksessä mainittujen rikosryhmien osalta, rikosten ja sovellettavien rangaistusten määritelmä kuuluu edelleen pidätysmääräyksen antavan jäsenvaltion lainsäädännön toimivaltaan ja kyseisen jäsenvaltion on, kuten tämän saman puitepäättöksen 1 artiklan 3 kohdassa lisäksi todetaan, kunnioitettava perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita, sellaisina kuin ne vahvistettu EU 6 artiklassa, ja tämän johdosta rikosten ja rangaistusten laillisuutta koskevaa periaatetta.

(ks. 49, 50 ja 52–54 kohta)

4. Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäättöksen 2002/584 2 artiklan 2 kohta ei ole, siltä osin kuin kaksoisrangaistavuutta ei sen mukaan tutkita kyseisessä säännöksessä

mainittujen rikosten osalta, pätemätön yhdenvertaisuutta ja syrjintäkieltoa koskevan periaatteen loukkaamisen vuoksi.

Siltä osin kuin yhtäältä on kyse kyseisessä säännöksessä lueteltujen 32 rikosryhmän valitsemisesta, neuvosto on näet voinut vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja jäsenvaltioiden välisen suuren luottamuksen ja yhteisvastuun huomioon ottaen katsoa, että asianomaiset rikosryhmät kuuluvat joko itse niiden luonteen vuoksi tai niistä seuraavan vähintään kolmen vuoden enimmäisrangaistuksen vuoksi sellaisiin rikoksiin, joista aiheutuva vahinko yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle on niin vakava, että on perusteltua olla edellyttämättä kaksoisrangaistavuuden tutkimista. Näin ollen vaikka oletetaan, että niiden henkilöiden tilannetta, joiden epäillään syyllistyneen puitepäättöksen 2 artiklan 2 kohdassa olevassa luettelossa mainittuihin rikoksiin tai jotka on tuomittu tällaisista rikoksista, voidaan verrata niiden henkilöiden tilanteeseen, joiden epäillään syyllistyneen muihin kuin kyseisessä säännöksessä lueteltuihin rikoksiin tai jotka on tuomittu tällaisista rikoksista, eron tekeminen on kuitenkin objektiivisesti perusteltua.

Siltä osin kuin toisaalta on kyse siitä, että kysymyksessä olevien rikosryhmien määritelmän epätarkkuus voi johtaa puitepäättöksen erisuuntaiseen täytäntöönpanoon eri kansallisissa oikeusjärjestyksissä, riittää, kun todetaan, että

puitepäätöksen tavoitteena ei ole yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden aineellista rikosoikeutta ja että missään EU-sopimuksen VI osaston määräyksessä ei aseteta eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamisen edellytykseksi jäsenval-

tioiden rikoslainsäädäntöjen yhdenmukaistamista asianomaisten rikosten alalla.

(ks. 57–60 kohta)